

# گزارش پیشرفت اقتصادی افغانستان

## استفاده از پتانسیل جوانان برای انعطاف پذیری و بهبود اقتصادی

### خلاصه گزارش

اپریل 2025

#### پیشرفت های اقتصادی اخیر و چشم انداز آینده

اقتصاد افغانستان به طور تدریجی در حال بهبود است، اما چشم انداز آینده آن به دلیل فشارهای مالی روبه افزایش، کسر بیلانس تجاری گسترده تر، و فقر و ناامنی غذایی مداوم که بار سنگینی بر دوش خانواده ها گذاشته و مانع رشد اقتصادی فراگیر می شود، همچنان نامطمئن است.

#### عملکرد اقتصادی اخیر

اقتصاد افغانستان در سال 2024 دومین سال متوالی رشد خود را تجربه کرد، طوریکه تولیدات ناخالص داخلی واقعی به میزان 2.5 فیصد افزایش یافت. این رشد عمدتاً به لطف سکتور زراعت حاصل شد، در حالی که سکتورهای تولیدی و خدماتی همچنان تحت تأثیر شرایط نامناسب کسب و کار، موانع مستمر فراروی صادرات و کاهش کمک های خارجی در وضعیت ضعیفی قرار داشتند. افزایش محدود مصارف سکتور خصوصی و سرمایه گذاری در بخش املاک نیز به رشد اقتصادی کمک کرد، اما بیشتر شدن واردات منجر به افزایش کسر تجاری و بالا رفتن آسیب پذیری های بیرونی شد. در عین حال، رشد سریع جمعیت و عودت مهاجرین فشار زیادی بر ایجاد اشتغال و ارائه خدمات عمومی وارد کرده و باعث تشدید آسیب پذیری های اقتصادی شده است.

کاهش مداوم قیمت ها در سال 2024 ادامه داشت، هرچند این روند از 9.7 فیصد در ماه فیروری 2024 به 0.3 فیصد در فیروری 2025 (مقایسه سالانه) کاهش پیدا کرد. قیمت مواد غذایی کاهش قابل ملاحظه ای داشت (اوسط کاهش 8.1

فیصد)، در حالی که تورم اقلام غیر غذایی ثابت و بدون تغییر باقی ماند.

با وجود کندتر شدن روند کاهش قیمت ها، خطراتی که متوجه ثبات اقتصادی، مزد و سرمایه گذاری است، همچنان ادامه دارد و برای جلوگیری از رکود طولانی مدت، نیاز به مداخلات فوری سیاستی دیده می شود.

#### فقر و ناامنی غذایی

فقر، ناامنی غذایی و سوء تغذیه همچنان از جمله چالش های اصلی به شمار می روند. با وجود افزایش اندک مزد، میزان بالای بیکاری و محدودیت های اعمال شده بر زنان، وضعیت معیشتی مردم همچنان تحت فشار است. در ابتدای سال 2025، به تعداد 14.8 میلیون نفر با کمبود مواد غذایی مواجه اند و وضعیت سوء تغذیه که اکنون 4.7 میلیون زن و کودک از آن رنج می برند، روبه بدتر شدن است. در صورت عدم اقدام فوری، توسعه سرمایه انسانی بیشتر تضعیف خواهد شد.

#### چالش های مالی

فشارهای مالی همچنان بسیار زیاد است، اگرچه جمع آوری عواید داخلی نسبتاً قوی است، اما برای جبران کاهش شدید کمک های خارجی کافی نیست. با توجه به توانایی محدود در زمینه قرضه گیری، اداره موقت طالبان در تأمین مالی پروژه های انکشافی طولانی مدت با مشکلاتی مواجه است. به همین دلیل، بهبود جمع آوری عواید و رعایت نظم مالی برای حفظ ثبات اقتصادی ضروری است.

## ثبات تجارت، ارزش افغانی و سکتور مالی

در سال 2024، صادرات کاهش و واردات افزایش یافت که موجب تشدید کسر بیلانس تجاری و حساب جاری گردید. این افزایش واردات عمدتاً به دلیل رشد تقاضای صنعتی و جایگزینی کالاهای مصرفی داخلی با محصولات وارداتی بود. واحد پول افغانی که در سال 2023 به دلیل ورود گسترده محموله های اسعار خارجی تقویت شده بود، در سال 2024 نیز ثابت باقی ماند و با کاهش جزئی ارزش روبه رو گردید.

سکتور بانکی همچنان ضعیف است و با چالش هایی همچو عدم قطعیت در مقررات، افزایش قرض های صعب الحصول (NPLs) و محدودیت در اعطای قرضه مواجه است. در حالی که حجم پول در سال 2024 به میزان 6.6 فیصد رشد کرده و فعالیت های قرضه دهی متوقف شده است. قرضه های اعطاشده 13.6 فیصد در مقایسه با سال گذشته کاهش یافته و نسبت پیش پرداخت به سپرده (ADR) تنها 10 فیصد است که نشان دهنده عملکرد ضعیف بانک ها در تسهیل قرضه دهی است.

## چشم انداز و خطرات اقتصادی

رشد اقتصادی پیش بینی می شود در سال 2025 عمدتاً به دلیل اختلالات در کمک های خارجی به 2.2 فیصد کاهش یابد و سپس به تدریج در سال های 2026 و 2027 به میزان 2.5 فیصد افزایش داشته باشد. این پیش بینی ها به دلیل چشم انداز ضعیف کمک ها تغییر کرده است. برای ساختن اقتصادی مقاوم تر و مستقل، تقویت منابع عواید داخلی، تنوع بخشی به اقتصاد، حمایت از رشد سکتور خصوصی و بهره برداری از پتانسیل جوانان خصوصاً زنان جوان، ضروری خواهد بود.

## چالش ها و فرصت های اشتغال جوانان

با وجود چالش های فراوان، جوانان افغانستان همچنان منبعی حیاتی از قدرت بازسازی و پتانسیل های استفاده نشده هستند. با فراهم کردن حمایت های هدفمند و ایجاد فرصت های برابر برای همه، آن ها می توانند نقش کلیدی در پروسه بازسازی کشور و دستیابی به ثبات پایدار ایفا کنند.

## جوانان در بازار کار

به دلیل شرایط بحرانی، خانواده های افغان کودکان، نوجوانان و زنان بیشتری را به بازار کار می فرستند. در حالیکه تقریباً یک چهارم از جوانان افغان هنوز بیکار هستند، ولی کسانی که شاغل هستند به ویژه زنان با مزد کم و ساعات کاری محدود روبرو هستند. اگر به سرعت اقداماتی برای گسترش

فرصت های شغلی و ارتقای مهارت ها صورت نگیرد، این بحران تشدید خواهد شد.

## زنان و جوانان: تحمل بیشترین بار مشکلات

محدودیت های شدید دولت موقت طالبان، زنان را از حضور در زندگی اجتماعی و اقتصادی کنار زده است و فرصت های اقتصادی آن ها را به شدت محدود کرده است. تنها 3 فیصد از دختران نوجوان به مکتب متوسطه و لیسه می روند و نسلی از زنان جوان با آینده ای پر از فقر و وابستگی روبه رو هستند.

جمعیت جوان افغانستان که زمانی به عنوان یک دارایی کلیدی محسوب می شد، اکنون در معرض تبدیل شدن به عاملی برای بی ثباتی است. تا سال 2030، به تعداد 1.7 میلیون نفر دیگر به جویندگان کار جوان خواهند پیوست که وارد بازاری اشباع شده خواهند شد که اقتصاد راکد فعلی توان جذب آنها را ندارد.

## تبدیل چالش ها به فرصت ها

به دلیل شرایط سخت اقتصادی، خانواده ها افراد بیشتری را به بازار کار می فرستند. مشارکت زنان جوان در نیروی کار بین سال های 2020 و 2023 به میزان 32 فیصد افزایش یافته است که این افزایش ناشی از نیاز و اجبار بوده است، نه فرصت های واقعی.

کارگران جوان بیشتر در سکتورهایی با عاید کم مشغول به کار هستند. بسیاری از زنان جوان به صنایع دستی خانگی متکی هستند، در حالی که مردان جوان به دلیل محدودیت های موجود در فرصت های شغلی، به تجارت های کوچک روی آورده اند.

خود اشتغالی، به ویژه در میان زنان افزایش یافته است، اما بیشتر به عنوان راهی برای بقا است تا یک تشبث واقعی. تخمین زده می شود که 93 فیصد از زنان جوان خود اشتغال از خانه های شان در فعالیت های با بهره وری پایین و در سطح حداقلی معیشتی کار می کنند. اگرچه مزد سکتور خصوصی افزایش داشته است، اما همچنان بی ثبات است و حدود یک سوم از مردان جوان و نیمی از زنان جوان ساعات کاری کافی ندارند.

آنچه نگران کننده تر است، این است که بیکاری اکنون بیشتر بر تحصیل کردگان تأثیر گذاشته است، طوری که زنان جوان 55 فیصد از جوانان بیکار را تشکیل می دهند. سطح بالاتر تحصیلات در میان بیکاران نشان دهنده یک عدم تطابق آشکار بین مهارت ها و فرصت های شغلی موجود است، موضوعی که باعث افزایش ناامیدی و پتانسیل بی ثباتی می شود.

## مسیر رو به جلو در یک محیط پیچیده

سکتور خصوصی جایی است که در آن فرصت‌های شغلی پایدار ایجاد می‌شود. این امر از طریق راه‌اندازی و توسعه کسب و کارهای کوچک، ایجاد اشتغال در شرکت‌های خصوصی، افزایش بهره‌وری فردی و به سطح کسب و کارها، و فراهم‌آوری فرصت‌های کارآموزی تحقق یافته می‌تواند.

در حالی که شرایط پیچیده افغانستان چالش‌های زیادی به همراه دارد، تجربیات بین‌المللی نشان می‌دهد که مداخلات هدفمند می‌توانند به جوانان کمک کند تا به اشتغال در سکتور خصوصی دسترسی بهتری داشته باشند. رویکردهای امیدوارکننده شامل موارد زیر هستند:

- **برنامه‌های شمولیت اقتصادی:** حمایت‌های کامل شامل انتقال‌های نقدی، آموزش، مشاوره و ارائه منابع، به منظور کمک به گروه‌های آسیب‌پذیر جهت راه‌اندازی کسب و کارهای کوچک و ایجاد معیشت پایدار و مستقل.
- **آموزش مهارت‌ها:** آموزش‌های عملی در زمینه مهارت‌های تکنیکی، دیجیتال و کسب و کار که متناسب با فرصت‌های محدود فعلی بازار طراحی و تنظیم شده است.
- **شمولیت مالی:** ارائه قرضه‌های کوچک و میکانیزم‌های پس‌انداز برای کسب و کارهای جوانان که در حاشیه اقتصاد رسمی فعالیت می‌کنند.
- **خدمات کارآموزی:** ارائه مشوق‌ها به کسب و کارها برای استخدام و آموزش کارگران جوان، به منظور ایجاد فرصت‌های شغلی و تسهیل ورود آن‌ها به بازار کار در شرایط اقتصادی محدود و دشوار.
- **شمولیت اقتصادی زنان:** ارائه حمایت برای کارهای از خانه و دسترسی دیجیتال به منظور حل مشکل محدودیت‌های گشت و گذر و گسترش فرصت‌های عایداتی برای زنان.

بدون دسترسی به شغل‌های معنادار یا امید به آینده، یک نسل می‌تواند عامل تشدید بی‌ثباتی شود. با این حال، جمعیت جوان افغانستان می‌تواند نیرویی برای مقاوم‌سازی و بازسازی کشور باشد، مشروط بر اینکه فرصتی برای مشارکت و نقش‌آفرینی به آن‌ها داده شود.

